

Notat

Samlenotat

**Rådsmøde (konkurrenceevne) (det indre marked, industri, forskning)
den 1.-2. marts 2010.**

Forskningsdelen:

Punkt 4:
s. 2 Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om Fællesskabets deltagelse i et fælles forsknings- og udviklingsprogram for Østersøen (BONUS-169), der iværksættes af flere medlemsstater.

KOM (2009) 610 endelig

- Status

11. februar 2010

Punkt 5:
s. 8 Forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om EU jord-observationsprogrammet (GMES) og dets første operationelle aktiviteter (2011-2013).

KOM (2009) 223 endelig

- Status

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Telefon 3392 9700

Telefax 7226 5546

E-post vpc@vtu.dk

Punkt 6:
s. 12 Meddelelse fra Kommissionen om Europa 2020

- Præsentation

- Udveksling af synspunkter

Dok nr. 1227261

Punkt 7:
s. 15 Udvikling af en bedre styring og organisering af ERA: nyt mandat for CREST (rådgivende komité for Ministerrådet)

- Vedtagelse af rådsresolution

Side 1/25

Punkt 8:
s. 18 Evaluering af Det Europæiske Forskningsråds mekanismer og strukturer.

- Vedtagelse af rådskonklusioner

Punkt 9:
s. 21 Europæiske forskeres mobilitet og karrierer

- Vedtagelse af rådskonklusioner

Punkt 4: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om Fællesskabets deltagelse i et fælles forsknings- og udviklingsprogram for Østersøen (BONUS-169), der iværksættes af flere medlemsstater.

KOM (2009) 610 endelig

- Status/ evt. generel indstilling

1. Resumé

Formålet med Kommissionens forslag, der har EF-traktatens artikel 169 som retsgrundlag (artikel 185 i den nye Lissabontraktat), er at sikre Fællesskabets deltagelse i et fælles forsknings- og udviklingsprogram for Østersøen (BONUS-169), der iværksættes af alle otte EU-medlemslande omkring Østersøen til støtte for den bæredygtige udvikling i regionen.

Allerede i Rådets beslutning om særprogrammet "Samarbejde" under FP7 blev BONUS-169 udtrykkeligt nævnt som et af fire potentielle artikel 169-initiativer til samordning af nationale forskningsprogrammer.

Bæredygtige løsninger på miljøproblemer og udvikling og gennemførelse af en økosystembaseret tilgang i Østersøen kræver ny videnskabelig viden til at belyse, hvordan det komplekse Østersøsystem opfører sig, og hvordan samspillet med de mange naturlige og menneskeskabte faktorer foregår. Selv om der foregår mange forskningsaktiviteter i Østersøregionen, er disse bestræbelser stadig for en stor dels vedkommende ukoordinerede, og der mangler en regional handlingsplan, der er aftalt i fællesskab. Dette bevirker en noget fragmenteret indsats.

Således er der behov for en indsats på fællesskabsplan i Østersøregionen, for at de omkringliggende lande i fællesskab kan varetage Østersøens komplekse miljømæssige udfordringer. På den baggrund har Kommissionen forelagt sit forslag til det fælles forsknings- og udviklingsprogram BONUS-169.

På rådsmødet den 1. – 2. marts vil Kommissionen give en status for forhandlingerne.

2. Baggrund

Østersøens økosystem, der er et halvt indesluttet europæisk indhav, er et af verdens største brakvands-områder og påvirkes i dag massivt af mange naturlige og menneskeskabte faktorer. Det omhandler f.eks. forurening med tungmetaller, persistente organiske miljøgifte, radioaktive stoffer, olieudslip og andre skadelige og farlige stoffer, uforholdsmæssigt store tilførsler af næringsstoffer og organisk materiale, der øger eutrofieringen, indførelse af skadelige fremmede organismer, overudnyttelse af fiskebestande, negative virkninger af klimaforandringer, tab af biodiversitet og de menneskelige aktiviteterets stigende krænkelser af både kystområder og det åbne hav, herunder turisme, der ikke er økologisk bæredygtig. Disse faktorer har i alvorlig grad forringet Østersøens kapacitet til på et bæredygtigt niveau at tilvejebringe de varer og tjenesteydelser, som mennesker er direkte eller indirekte afhængige af.

Dette har kritisk betydning for hele Østersøregionen og Det Europæiske Fællesskab i det hele taget. I de kommende årtier forudsiges de globale (kli-

ma)forandringer og de langsigtede og vidtrækkende påvirkninger at blive værre, hvilket vil øge presset på Østersøsystemet.

Bæredygtige løsninger på miljøproblemer og udvikling og gennemførelse af en økosystembaseret tilgang i Østersøen kræver ny videnskabelig viden, der belyser, hvordan det ekstremt komplekse Østersøsystem opfører sig, og hvordan samspillet med de mange naturlige og menneskeskabte faktorer foregår. Selv om der foregår mange forskningsaktiviteter i Østersøregionen, er disse bestræbelser stadig for en stor dels vedkommende ukoordinerede, og der mangler en regional handlingsplan, der er aftalt i fællesskab. Som følge heraf bliver den indsats, som der ellers er så akut brug for med henblik på at klare de komplekse udfordringer i regionen, særdeles fragmenteret.

De tidligere støttede initiativer BONUS ERANET og ERA-NET PLUS har allerede ydet betydelige bidrag til en forbedret koordinering af havforskningen i Østersøen. Kommissionens forslag om Fællesskabets deltagelse i et fælles forsknings- og udviklingsprogram for Østersøen (BONUS-169) skal imidlertid forbedre effektiviteten og resultaterne af Østersøregionens fragmenterede miljøforskningsprogrammer og forskningstilgang ved at integrere forskningen i Østersøsystemet i et multinationalt program, der skal være varigt, samarbejdsbaseret, tværfagligt og målrettet, og til støtte for regionens bæredygtige udvikling.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 3/25

Ved at samle alle otte EU-medlemslande omkring Østersøen tager initiativet sigte på at opnå en varig koordinering og et vedvarende samarbejde mellem disse ländes forskningspolitikker og videnskabelige samfund med henblik på at håndtere de fælles udfordringer og bidrage til en fjernelse af hindringer mellem nationalt finansierede forskningsprogrammer. Deltagerlandene har desuden godkendt, at den europæiske økonomiske firmagruppe Baltic Organisations Network for Funding Science (BONUS-EØFG), som er beliggende i Helsinki, Finland, bliver den særlige gennemførelsesstruktur for BONUS-169.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget til BONUS-169 er baseret på EF-traktatens artikel 169 (Lissabontraktatens artikel 185), der åbner mulighed for Fællesskabets deltagelse i forskningsprogrammer, der iværksættes af flere medlemslande, herunder deltagelse i de strukturer, der oprettes til at gennemføre disse programmer.

Desuden nævnes BONUS-169 udtrykkeligt i Rådets beslutning nr. 2006/971/EF af 19. december 2006 om særprogrammet "Samarbejde" til gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) som et af fire potentielle artikel 169-initiativer til samordning af andre forskningsprogrammer end Fællesskabets.

Forslaget skal vedtages ved den almindelige lovgivningsprocedure, jf. artikel 188 og artikel 294.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver, at til trods for alle de bestræbelser, der er udfoldet for at afhjælpe fragmentering og dobbeltarbejde i Østersøforskningen, er der stadig brug for en styrket integration blandt nationalt finansierede forskningsaktiviteter

for helt og fuldt at løse de miljømæssige udfordringer, som Østersøregionen står over for, og som for en stor dels vedkommende er af tværnational karakter. De strategiske målsætninger for dette initiativ, nemlig integration af nationale miljøforskningsprogrammer for Østersøen med henblik på en omgående indsats mod miljøproblemerne i regionen og de mangler, der fører til fragmenteringen af indsatsen, kan ikke opfyldes af medlemslande, der handler alene og inden for rammerne af deres nationale forfatningssystem. Endvidere har rent mellemstatslige initiativer til koordinering af offentlig miljøstøtte i Østersøen heller ikke udviklet sig de seneste år og har hidtil heller ikke kunnet løse de miljømæssige udfordringer tilfredsstillende.

Det ekstra tilskud, der skal ydes i medfør af artikel 169, skal 1) støtte tværtematisk finansiering, der er meget relevant i lyset af de reelle forskningsbehov, men som falder uden for de traditionelle finansieringsordninger, såsom projekter med en kombination af naturvidenskab, samfundsvidenskab, humaniora osv., 2) fremme udjævningen mellem øst og vest med hensyn til finansiering af forskning og udvikling, og 3) tilskynde nationale forskningsfinansieringsorganer til delvis at opgive deres uafhængighed til fordel for en mere virkningsfuld overnational styring, der iværksættes til at overvåge forskningen i Østersøsystemet. Dette anerkendes i kraft af en stærk politisk opbakning og støtte fra de nationale regeringer i Østersø-landene, Det Europæiske Råd og Europa-Parlamentet.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 4/25

Yderligere vil initiativet ud over den forventede regionale merværdi være en hjælp for andre europæiske havområder med hensyn til at udvikle lignende modeller til forskningsstyring.

Det er regeringens vurdering, at de komplekse og grænseoverskridende aspekter af hele Østersøsystemet kræver et velkoordineret og effektivt forsknings- og udviklingssamarbejde på tværs af Østersølandene, som vil bidrage afgørende til gennemførelsen af en bæredygtig udvikling i Østersøregionen til gavn for alle. Således vurderes nærhedsprincippet at være overholdt.

5. Formål og indhold

Kommissionens forslag til BONUS-169 er det sidste i rækken af de fire potentielle artikel 169-initiativer, som nævnes i FP7's særprogrammer "Samarbejde" og "Kapaciteter".

Formålet med forslaget er at sikre Fællesskabets deltagelse i et fælles forskningsprogram for Østersøen, der iværksættes af alle otte EU-medlemslande omkring Østersøen (Danmark, Tyskland, Estland, Letland, Litauen, Polen, Finland og Sverige) til støtte for den bæredygtige udvikling i regionen. BONUS-169 vil give videnskabelige resultater, der kan befordre gennemførelsen af en økosystembaseret forvaltning i Østersøregionen og støtte udviklingen og gennemførelsen af formålstjenlige økosystembaserede love, regler, politikker og forvaltningsmetoder med det formål at sikre den bæredygtige udnyttelse af de varer og tjenesteydelser, som økosystemet genererer.

BONUS-169 vil integrere de nationale forskningsprogrammer og aktiviteter i de otte Østersølande i et enkelt fælles forskningsprogram og navnlig støtte de forsknings- og miljørelaterede målsætninger for Østersøstrategien, strategien for hav-

forskning og maritim forskning samt vandrammedirektivet. Endvidere vil kombinationen af EU-midler og nationale midler danne en kritisk masse med hensyn til kapacitet, ekspertise og ressourcer, som vil stimulere de strukturelle forandringer i forskningssystemerne inden for havforskning i Østersøen og forskning i Østersøens afvandingsområde og kystzone og fremme udvikling og gennemførelse af et program, der skal være varigt, samarbejdsbaseret, tværfagligt, velintegreret og målrettet, og som gennemføres i fællesskab af alle deltagende medlemslande.

For at nå målene for initiativet foreslår Kommissionen at gennemføre BONUS-169 i to adskilte faser: 1) en indledende strategisk fase på to år, hvori der skal oprettes egnede høringsplatforme for aktiv inddragelse af interessenter, udarbejdes en strategisk forskningsagenda og foretages en yderligere udvidelse og udformning af de præcise gennemførelsesbestemmelser; 2) Samt en gennemførelsesfase på mindst fem år, hvori der offentliggøres mindst tre fælles opslag for støtte til forskningsaktiviteter med henblik på strategisk målrettet finansiering af BONUS-169-projekter, som specifikt retter sig mod initiativets målsætning.

Det er Kommissionens opfattelse, at den tofasede tilgang vil gøre det muligt at mobilisere en bredere vifte af finansieringsorganer - og dermed yderligere midler - og at etablere en sammenhængende, politikdrevet og langsigtet forskningsagenda til støtte for den bæredygtige udvikling i regionen.

Det er endvidere Kommissionens opfattelse, at den fremtidige succes med BONUS-169 i vidt omfang vil afhænge af, at målsætningerne for den strategiske fase opfyldes. Derfor forbeholder Kommissionen sig ret til at foretage en evaluering heraf og på den baggrund indgå aftale med BONUS-EØFG om gennemførelsesaftalen. BONUS-EØFG vil således få ansvaret for at tildele, administrere, overvåge og rapportere om anvendelsen af Fællesskabets tilskud og medlemslandenes finansielle bidrag.

Det Europæiske Fællesskab vil matche deltagerlandenes støtteberettigede bidrag op til et maksimum af 50 mio. EUR, hvilket bringer det samlede forventede budget for initiativet op på 100 mio. EUR. Det er Kommissionens intention, at deltagerlandenes finansielle bidrag og EF-tilskuddet vil blive forvaltet som en fælles pulje.

Den strategiske fase vil skulle gennemføres ved hjælp af et tilskud i henhold til reglerne i denne beslutning og reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1906/2006 om regler for virksomheders, forskningscentres og universiteters deltagelse i foranstaltninger under syvende rammeprogram og for formidling af forskningsresultater (2007-2013). Gennemførelsesfasen vil foregå ved indirekte centraliseret forvaltning i overensstemmelse med bestemmelserne i finansforordningens artikel 54, stk. 2, litra c).

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

7. Gældende dansk ret og forslaget's konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller sikkerhedsniveauet

De budgetmæssige konsekvenser af dette tværgående forslag, hvad angår Fællesskabets tilskud til BONUS-169, er allerede beskrevet i retsgrundlaget for FP7 og i særprogrammet "Samarbejde" under FP7. EU vil maksimalt bidrage med 50 mio. EUR. Danmark betaler ca. 2 pct. af udgifter, hvilket svarer til en indirekte dansk udgift på maksimalt 1 mio. EUR.

Såfremt Danmark endelig beslutter sig for at deltage i BONUS-169 programmet, vil den danske finansielle andel blive afholdt inden for eksisterende nationale forskningsbevillinger, og i så fald forventeligt via Det Strategiske Forskningsråd.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning. Der fremkom ikke nogen bemærkninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter, at der etableres et BONUS-169 forsknings- og udviklingsprogram på EF-traktatens artikel 169 (Lissabontraktatens artikel 185), idet det tjener et vægtigt formål og vil udgøre et bærende element i realiseringen af EU's strategi for Østersøregionen samt handlingsplanen for redningen af Østersøen HELCOM Baltic Sea Action Plan.

Regeringen finder, at netop videnskaben spiller en nøglerolle i forhold til at tage udfordringerne op og finde løsninger på miljøproblemerne i Østersøen. De komplekse og grænseoverskridende aspekter af hele Østersøsystemet kræver et velkoordineret og effektivt forsknings- og udviklingssamarbejde på tværs af Østersølandene, som vil bidrage afgørende til gennemførelsen af en bæredygtig udvikling i Østersøregionen til gavn for alle.

Regeringen finder desuden, at en fælles indsats vil modvirke fragmentering, styrke kapacitets- og ekspertiseopbygningen samt sikre en bedre udnyttelse af ressourcerne, hvilket tilsammen vil bidrage til at realisere det fulde forsknings- og udviklingspotentiale. De resultater, som BONUS-169 forventeligt vil medføre, vil kunne bidrage væsentligt til langsigtede og virkningsfulde, tværnationale løsninger for Østersøregionen.

11. Generelle forventninger til andre landes holdning

Generelt er der stor tilslutning til et BONUS-169 forslag fra de deltagende medlemslande omkring Østersøen. Imidlertid har der vist sig uoverensstemmelser i de indledende forhandlinger, hvad angår indholdet af forslaget, mellem de deltagende medlemslande på den ene side og Kommissionen på den anden side. Dette skyldes, at forslaget til BONUS-169 på adskillige punkter adskiller sig fra de øvrige artikel 169-initiativer.

De væsentligste knaster er i den forbindelse: 1) Kommissionens krav om en reel "common pot" under hele forløbet, idet visse af de implicerede østersølande ikke har de retlige rammer, modsat Danmark, der tillader fordeling af midler til internationalt forskningssamarbejde, hvor der kan anvendes en fælles kasse uden garanti for national hjemtag; samt 2) østersølandene vil gerne sikre den fornødne

sikkerhed for, at implementeringsfasen følger lige efter identifikationen af den strategiske forskningsagenda (den strategiske fase).

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 5: Forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om EU jord-observationsprogrammet (GMES) og dets første operationelle aktiviteter (2011-2013).

KOM (2009) 223 endelig

- Status

1. Resumé

Formålet med forordningsforslaget er at etablere et retsgrundlag for EF's finansiering af de første operationelle GMES-aktiviteter (2011-2013) ved et EU jord-observationsprogram.

GMES (Global Monitoring for Environment and Security) er et miljø- og klima-monitoreringsprojekt, der koordineres af EU. GMES skal forbedre adgangen til information om de fysiske, kemiske og biologiske systemer og danne grundlag for en forbedret overvågning af vores miljø. GMES vil være et vigtigt redskab til understøttelse af biodiversitet, overvågning af økosystemer og afbødning og tilpasning til klimaændringer. GMES-tjenesterne skal sikre et bedre grundlag for national, international og global lovgivning om miljø og klimaforandringer. Samtidig vil GMES give adgang til præcise data vedr. sikkerhedsspørgsmål eksempelvis grænseovervågning og natur- og menneskeskabte katastrofer.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 8/25

På rådsmødet den 1. – 2. marts 2010 forventes, at Kommissionen give en status for forhandlingerne.

2. Baggrund

GMES er et miljø- og klimaovervågningsprojekt, der koordineres af EU. GMES bygger både på jord- og rumbaserede observationer. De indsamlede data indgår i informationstjenester, der skal gøre det muligt at forvalte miljøet, naturressourcerne og biodiversiteten mere effektivt. Samtidig skal GMES overvåge oceanernes tilstand og atmosfærens kemiske sammensætning, hvilket er to vigtige faktorer bag klimaforandringer. GMES skaber dermed et bedre grundlag for at reagere på natur- og menneskeskabte katastrofer.

Udviklingsfasen af GMES finansieres med midler fra det syvende rammeprogram (FP7) og fra den Europæiske Rumorganisation (ESA). Dette omfatter både udvikling og præoperation af en række tjenester inden for landhav- og atmosfæreovervågning samt beredskabstjenester, og udvikling af første fase af rumsegmentet, som består af en række GMES-satellitter benævnt "Sentinel'er".

GMES er nu så langt fremme, at visse tjenester inden for få år er parate til at gå i drift. Der er således behov for at fastlægge et retsgrundlag for EF's finansiering af de første egentlige operationelle GMES-tjenester i perioden 2011-2013 med midler uden for forskningsbudgettet.

Forordningsforslaget har til formål at sikre dette retsgrundlag og dermed opstart af en operationel fase for GMES i indeværende finansielle ramme for EU budgettet.

Forordningen skal sikre midler til drift af tjenester i perioden 2011-2013 og har fokus på dataadgang, infrastrukturoperationer og tjenesteudbygning.

Der er tale om tjenester inden for monitorering og overvågning af hav, land og atmosfære samt bidrag til katastrofeberedskab, sikkerhedstjenester og monitorering af klimaforandringer.

Et fuldt udviklet EU GMES program ventes på plads i den næste flerårige finansielle ramme (fra 2014).

3. Hjemmelsgrundlag

Kommissionen anfører i forslaget, at forordningen skal etableres under henvisning til EF-traktaten, særlig artikel 157 stk. 3 (Lissabontraktatens artikel 173 stk. 3).

Forordningen skal vedtages ved den almindelige lovgivningsprocedure, jf. artikel 294.

4. Nærhedsprincippet

Når det gælder tjenester med europæisk (eller endog global) dækning, især fælleseuropæiske arealdækketjenester, kan medlemsstaterne ikke i tilstrækkelig grad nå målet for den foreslåede aktion, da bidragene fra de forskellige medlemsstater skal samles på europæisk plan. Andre jordobservationstjenester, der er omfattet af forslaget (f.eks. beredskabskort og tematiske landovervågningskort i begrænset geografisk målestok), kan endvidere bedre tilvejebringes af Fællesskabet. Nærhedsprincippet må derfor anses for overholdt.

5. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at fastlægge retsgrundlaget for et EU GMES-program og EF's finansiering af de første operationelle GMES-aktiviteter (2011-2013). Der er behov for investeringer for at lancere produkter baseret på de prototyper, der er udviklet gennem tidligere forskningsaktiviteter med henblik på fælleseuropæisk dækning og stabil drift med kortest mulige responstider.

GMES vil bidrage til og implementeres i overensstemmelse med både det fælles miljøinformationssystem (SEIS) og direktivet for geografisk information (INSPIRE).

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udvalg for Industri, Forskning og Energi (ITRE-udvalget) har ved betænkning dateret 17. december 2009 (2009/0070(COD)) kommenteret på forordningsforslaget.

Parlamentet finder, at fordelene ved GMES til fulde berettiger offentlig finansiering. I den forbindelse finder Parlamentet det vigtigt, at der fra 2011 – 2013 stilles tilstrækkelige finansielle midler til rådighed, således at data og tjenester kan stå til rådighed pålideligt og kontinuerligt. Det er Parlamentets opfattelse, at det af Kommissionen foreslåede budget på 107 meuro vil ikke kunne dække behovet for finansiering til opbygningen af de næste faser af rumsegmentet. Parlamentet finder det derfor positivt, hvis de i forordningsforslaget planlagte finansielle midler i perioden 2011 – 2013 kan øges, da der dermed kan indgås forpligtelsesbevilninger til fremskyndelse af opbygningen af rumkomponenten. Det påpeges, at en

fremskyndelse efter sigende vil kunne lede til store besparelser, idet man kan opnå fordelagtige kontrakter med de virksomheder, der står for bygningen af satellitterne.

Parlamentet gør opmærksom på, at da der er tale om bevillinger, der under alle omstændigheder skal gives, vil der ikke være tale om en forøgelse af omkostningerne for rumsegmentet. Fremskyndelsen af bevillingerne vil medføre besparelser, da det vil være muligt at indgå kontrakter og fastlægge priser for satellitterne tidligere end forventet. Parlamentet finder det endvidere vigtigt, at GMES indrettes således, at det vil styrke jordobservationsmarkederne i Europa med sigte på vækst og beskæftigelse.

Kommissionen ser positivt på evt. forhøjelse af budgettet og vil snarest forelægge konkret forslag til, hvordan yderligere midler skal anvendes.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Kommissionens forslag til forordning har ikke konsekvenser for gældende dansk ret.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 10/25

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller sikkerhedsniveauet

Kommissionens forslag til forordning har ikke i sig selv konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

Kommissionen lægger i forordningsforslaget op til en fællesskabsfinansiering på 107 mio. euro i perioden 2011-2013 ved omfordeling af det allerede vedtagne budget.

Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter, hvilket svarer til en indirekte dansk udgift på ca. 2,1 mio. euro (ca. 16 mio. kr.) i perioden. Fællesskabets finansielle bidrag tages fra de budgetbevillinger, der allerede er afsat inden for det erhvervspolitiske område til konkurrenceevne, erhvervspolitik, innovation og iværksætterånd.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning. Der fremkom ikke nogen bemærkninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter forordningen, der sikrer etablering af et retsgrundlag for et EU GMES-program, samt finansiering af de første operationelle GMES-tjenester ved omfordeling af det vedtagne budget.

En vellykket udbredelse af GMES-tjenesterne er afhængig af brugen af medlemsstaternes reference data i GMES, da der således sikres en sammenhæng til de nationale informationssystemer, som GMES-tjenesterne skal arbejde sammen med i de reelle anvendelsessituationer. Anvendelsen af nationale geografiske reference data i GMES programmet vil sikre, at GMES opnår størst mulig synergi med det arbejde, der udføres af medlemsstaterne i forhold til at indføre den nationale geodatainfrastruktur som en del af den europæiske infrastruktur for geodata i

henhold til INSPIRE direktivet. Det skal sikres, at de investeringer som medlemsstaterne bruger til at gennemføre INSPIRE direktivet, ikke gentages af GMES-programmet.

Regeringen arbejder for, at det i forordningen fremgår mere tydeligt, at GMES skal baseres på geografiske reference data fra nationale datakilder. Det bør ikke være muligt at erstatte eksisterende nationale geografiske reference data med ad-hoc producerede data. Endvidere at det præciseres, at data (både in-situ data, referencedata og satellitdata) kun kan stilles til rådighed i overensstemmelse med nationale videregivelsesprincipper og nationale data politikker.

Regeringen afventer afklaring af anvendelsesområdet for GMES for så vidt angår "security", da der i det seneste udkast til forordning (annex punkt 5) anføres, at "Security Services shall provide useful information in support of the challenges Europe is facing in the security fiels such as border control, humanitarian operations, counterterrorism, illegal immigration and drug dealing".

Regeringen afventer endvidere yderligere information om, hvordan en evt. forøgelse af budgettet skal realiseres.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 11/25

11. Generelle forventninger til andre landes holdning

Der er generel enighed blandt medlemslandene om fordelene ved gennemførelsen af forordningen. Der er også generel enighed om behovet for tekstmæssig præcisering vedrørende ledelsesstrukturen, data- og informationspolitikken samt budgettet.

Nyt forordningsudkast afventes fra det spanske EU-formandskab.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grundnotat om forslag til forordning oversendt til Folketingets Europaudvalg i august 2009.

Punkt 6: Meddelelse fra Kommissionen om Europa 2020 (forskning og innovation)

KOM-dokument foreligger ikke

- Præsentation v. kommissionen
- Udveksling af synspunkter

1. Resumé

Resumé

EU's nye strategi for vækst og beskæftigelse udløber i 2010. Den kommende strategi, der betegnes Europa 2020, ventes vedtaget på Det Europæiske Råd i juni. Kommissionen har gennemført en høringsproces om den kommende strategi og vil på den baggrund fremlægge et udkast til Europa 2020-strategien primo marts. På Konkurrenceevnerådsmødet den 1. – 2. marts (forskningdelen) forventes Kommissionen at præsentere sine overordnede tanker på forskningsområdet, herunder værdiskabelse gennem videnbaseret vækst.

2. Baggrund

Lissabon-strategien – EU's strategi for vækst og beskæftigelse – udløber i 2010. Den kommende strategi, der betegnes Europa 2020-strategien, er et af hovedtemaerne for det spanske formandskab.

Kommissionen har gennemført en høringsproces om den kommende strategi på basis af et konsultationspapir, som Kommissionen udsendte ultimo november 2009. Høringssvarene vil indgå i det strategiudkast, som Kommissionen fremlægger primo marts 2010. Stats- og regeringscheferne havde en første drøftelse af den kommende strategi på det ekstraordinære, uformelle møde i Det Europæiske Råd den 11. februar. Dernæst ventes Kommissionens strategiudkast at blive drøftet på forårstopmødet den 25.-26. marts med henblik på endelig vedtagelse af Europa 2020-strategien på mødet i Det Europæiske Råd den 17.-18. juni.

Lissabon-strategien, der blev etableret i 2000, havde til formål at skabe vækst og beskæftigelse, styrke de økonomiske reformer i medlemslandene samt sikre den sociale samhørighed i EU. Lissabon-strategien blev midtvejsevalueret i 2005, hvilket førte til en fokusering af strategiens målsætninger samt en revision af strategiens midler. Strategien blev fokuseret på tre områder 1. Viden, 2. Gennemførelse af det indre marked, 3. Beskæftigelse og social samhørighed. Med sigte på at sikre en bedre gennemførelse af målsætningerne blev det besluttet, at alle medlemslande skulle udarbejde et såkaldt nationalt reformprogram (NRP), ligesom Kommissionen udsendte fællesskabets reformprogram. Den grundlæggende idé med de nationale reformprogrammer var at tilskynde medlemsstaterne til at gennemføre reformer.

Der er generel enighed om, at Lissabon-strategien hverken var en stor succes eller det modsatte. Det lykkedes at skabe klare fremskridt på en lang række områder i forhold til beskæftigelse, indre marked, forskning og udvikling, en større konvergens i reformtænkningen i medlemslandene samt konkrete forbedringer for borgerne m.m. Det lykkedes imidlertid ikke at nå de målsætninger, som i sin tid blev fastlagt, og reformtempoet har generelt været for langsomt, hvilket bl.a. skyldes en svag styring og overvågning af strategien.

3. Formål og indhold

Europa 2020-strategien skal vedtages på et tidspunkt, hvor EU står over for en række globale udfordringer på grund af den aktuelle økonomiske krise, globalisering, klimaændringer, en aldrende befolkning, presset på biodiversiteten og naturressourcer m.v. Kommissionens konsultationspapir lægger op til, at den nye strategi skal være del af en sammenhængende økonomisk politik, der sikrer makrofinansiell stabilitet og en succesfuld tilbagetrækning/exit fra de ekstraordinære tiltag, som er gennemført under den økonomiske krise, samt adresserer de globale udfordringer, som EU står over for. Sigtet er at skabe fornyet vækst og beskæftigelse i EU.

I Kommissionens høringspapir fra november 2009 identificeres tre hovedprioriteter for Europa 2020-strategien: værdiskabelse gennem videnbaseret vækst, bedre jobmuligheder og plads til alle i samfundet samt skabelsen af en konkurrencedygtig, sammenkoblet og grønnere økonomi. Kommissionen lægger endvidere op til en styrkelse af strategiens instrumenter og redskaber til styring og overvågning (generelt betegnet som strategiens governance-struktur) for sikre en bedre implementering.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 13/25

4. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Europa-parlamentets udtalelser

Kommissionen lægger op til, at Europa-Parlamentet får mulighed for at udtale sig om Europa 2020-strategien forud for mødet i Det Europæiske Råd den 25.-26. marts.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sigtet med Europa 2020-strategien er at skabe øget vækst og beskæftigelse, hvorfor det må forventes, at den kommende strategi vil få positive effekter på samfundsøkonomien.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning.

AC foreslår, at en strategi til erstatning af Lissabon-strategien tillige skal have fokus på at skabe fornyet velfærd i EU. AC finder det endvidere vigtigt, at der i "omstillingen til en videnbaseret, innovativ, kreativ, iværksættende og grønnere økonomi" både lægges vægt på mål og strategier for udviklingen af den anvendte forskning og for den grundforskning, som udgør en afgørende del af grundlaget for den.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen har afgivet et officielt hørings svar, som har været sendt i høring i Kontaktudvalget for Lissabon-strategien. Hørings svaret er oversendt til Europaudvalget. Regeringens hørings svar bygger videre på et dansk non-paper om efterfølgeren til Lissabon-strategien fra marts 2009, som også tidligere er oversendt til Europaudvalget.

Regeringen støtter bestræbelserne på at opnå enighed om en ny strategi til erstatning af Lissabon-strategien med et klart fokus på at skabe fornyet vækst og beskæftigelse i EU gennem omstilling til en vidensbaseret, innovativ, kreativ, iværksættende og grønnere økonomi. Danmark kan især støtte, at man indskrænker antallet af temaer, målsætninger og integrerede retningslinjer betydeligt. Et begrænset og fokuseret antal målsætninger skal suppleres af et sæt kvantitative out-put orienterede målsætninger.

11. Generelle forventninger til andre landes holdning

Generelt er der blandt medlemslandene stor enighed om den overordnede analyse af de globale udfordringer, EU står over for, herunder at der er behov for en efterfølger til Lissabon-strategien. Der er også generelt stor opbakning til Kommissionens konsultationspapir. Det gælder både det helt overordnede fokus i Europa 2020 på vækst og beskæftigelse samt de tre tematiske prioriteter (værdiskabelse gennem vidensbaseret vækst; bedre jobmuligheder og plads til alle i samfundet; samt skabelsen af en konkurrencedygtig, sammenkoblet og grønnere økonomi).

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt forud for rådsmødet (generelle anliggender) den 22. februar 2010.

Punkt 7: Udvikling af en bedre styring og organisering af det europæiske forskningsrum: nyt mandat for CREST.

KOM-dokument foreligger ikke

- Vedtagelse af rådsresolution

1. Resumé

Medlemsstaterne vedtog på rådsmødet i maj 29.-30. maj 2008 i Ljubljana, at Europa skal udvikle en effektiv styring og organisering af Det Europæiske Forskningsrum (ERA) baseret på en fælles vision 2020 for ERA. Igangsættelsen af "Ljubljana-processen" er således rettet mod en bedre styring og organisering på basis af en langsigtet vision for ERA.

På Rådsmødet den 1. – 2. december 2008 vedtog alle medlemslandene vision 2020 for ERA. Som et middel til at nå vision 2020 blev der på rådsmødet den 3. december 2009 vedtaget en rådsresolution om forbedret governance af ERA. Rådsresolutionen fastslog, at forbedret governance af ERA og herunder en styrket rolle til medlemsstaterne, er en forudsætning for at nå 2020 visionen for ERA samt målene i den kommende EU 2020 strategi. Resolutionen understreger endvidere, at målet med en bedre governance af ERA er at fremme ejerskabet til alle ERA-aktiviteter, programmer og politikker. Det spanske EU-formandskab arbejder for vedtagelse af et nyt mandat for CREST, som er Ministerrådets rådgivende organ i spørgsmålet om videreudviklingen af ERA.

Det spanske EU-formandskab lægger op til, at rådet vedtager rådsresolutionen på rådsmødet den 1.-2. marts 2010.

2. Baggrund

Medlemsstaterne vedtog på rådsmødet den 29.-30. maj 2008 i Ljubljana, at EU's medlemslande skal blive enige om en fælles vision 2020 for ERA og på den baggrund udvikle en effektiv styring og organisering heraf. Igangsættelsen af "Ljubljana-processen" er således rettet mod en bedre styring og organisering på basis af en langsigtet vision for ERA.

På baggrund af vision 2020 for ERA blev der på Konkurrenceevnerådsmødet (forskningsdelen) den 3. december 2009 vedtaget rådsresolution om forbedret styring og organisering af ERA, der ses som en forudsætning for at nå målene i visionen. I rådsresolutionen lægger der bl.a. op til, at der skal vedtages et nyt mandat for Kommissionens og Rådets rådgivende organ CREST (Scientific and Technical Research Committee) medio 2010. På den baggrund har det spanske EU-formandskab fremlagt forslag til rådsresolution med forslag til nyt mandat for CREST.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

5. Formål og indhold

Det nye trio-formandskab (Spanien, Belgien og Ungarn) fortsætter arbejdet med at sikre fremdriften af ”Ljubljana-processen”. Første skridt var vedtagelse af vision 2020 for ERA og herefter vedtagelse af rådsresolution om bedre styring og organisering af ERA. Næste skridt er at opnå enighed om et nyt mandat for CREST.

Forslaget til rådsresolution fastslår bl.a. med henvisning til rådsresolutionen om bedre styring og organisering af ERA, at der er behov for styrke rådgivning af ministerrådet i spørgsmål vedrørende videntrekanten. Resolutionen opfordrer herunder de kommende formandskaber til at afholde ministerkonferencer med ERA på dagsordenen. Der lægges endvidere op til at ændre navnet ”CREST” til ”ERAC” (European Research Area Committee). CREST komiteens arbejdsområde præciseres, herunder at CREST fremadrettet skal rådgive proaktivt og strategisk.

Forslaget til nyt mandat for CREST fastslår dets mere strategiske rolle. Arbejdsområdet (mandatets punkt 3) opdeles overordnet i tre indsatsområder:

- 1) give strategisk rådgivning til Rådet, Kommissionen og medlemsstaterne i forsknings- og innovationsspørgsmål,
- 2) monitorere udviklingen i ERA med særlig fokus på instrumenter og initiativer, inklusiv rammeprogrammet,
- 3) koordinere og skabe platform for ”mutual learning”.

Hvad angår organiseringen af CREST lægger formandskabet op til en konstruktion, hvor formanden skal vælges af medlemsstaterne med absolut flertal for en periode af 2 år (mandatets punkt 9) i modsætning til det nuværende mandat, hvor Kommissionen er formand. Formanden skal bistås af Kommissionen som viceformand (mandatets punkt 10) samt en styregruppe bestående af rådssekretariatet, en repræsentant for Kommissionen, samt en repræsentant for fra hvert land fra den nuværende og indkommende trio (mandatets punkt 12).

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning. Der fremkom ikke nogen bemærkninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser ”Ljubljana-processen” velkommen, herunder en løbende og konsistent opfølgning på vision 2020 for ERA. Regeringen støtter, at arbejdet

med bedre organisering og styring tages udgangspunkt i et tæt samspil med alle tre sider af videntrekanten. Regeringen støtter endvidere, at medlemsstaterne skal tage et større ejerskab i organiseringen og styringen af ERA, herunder at CREST skal fokusere sit arbejde på at rådgive Rådet og monitorere udviklingen af ERA.

Med hensyn til organiseringen af arbejdet i CREST arbejder Regeringen for en løsning, hvor Kommissionen fortsat sikres en central rolle i tilrettelæggelse og fremdriften af arbejdet. Endvidere lægger Regeringen vægt på, at rammerne for organiseringen af arbejdet bliver så enkle som muligt og samtidig sikre en kontinuitet og sammenhæng med arbejdet i konkurrenceevnerådet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdning

Der er grundlæggende enighed om, at CREST skal favne hele videntrekanten (forskning, uddannelse og innovation). Hvad angår spørgsmålet om organiseringen af CREST, er der forskellig tilgang til spørgsmålet om formand og sammensætning af styregruppe. Holdningerne kan groft opdeles i følgende tre grupper: 1) en gruppe, der entydigt ønsker en valgt formand fra en medlemsstat, 2) en gruppe, der er åben over for en valgt formand fra en medlemsstat under forudsætning af en stærk og ligeværdig deltagelse fra Kommissionen – enten som co-chair eller vice-chair, 3) en gruppe, som ikke ønsker forandring eller ikke har meldt sin holdning ud.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 17/25

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmøderne den 2. – 3. december 2009 (rådsresolution om bedre organisering og styring af ERA), den 28. – 29. maj 2009 (rådskonklusioner på baggrund af statusrapport for implementering af vision 2020 for ERA), den 5. – 6. marts 2009 (Ljubljana-processens bidrag til Lissabonstrategien), den 1. – 2. december 2008 (vedtagelse af vision 2020 for ERA) samt den 29.-30. maj 2008 (igangsættelse af Ljubljana-processen).

Kommissionens grønne bog ”*Nye perspektiver på Det Europæiske Forskningsrum*” har været forelagt på møde den 16. november 2007 for Folketingets Europaudvalg.

Punkt 8. Evaluering af det Europæiske Forskningsråds (ERC) strukturer og mekanismer

KOM-dokument foreligger ikke.

- Vedtagelse af rådskonklusioner

1. Resumé

Et uafhængigt panel blev nedsat i december 2008 med det formål at forestå en evaluering af Det Europæiske Forskningsråds (ERC) struktur og mekanismer i forbindelse med midtvejsevalueringen af FP7. Panelet afsluttede sit arbejde i juli 2009. Evalueringspanelets overordnede konklusion er, at ERC er en succes som et paneuropæisk forskningsfinansierende organ, Samtidig understreges behovet for justeringer i ERC's struktur for at skabe et bæredygtigt forskningsfinansierende organ.

I udkastet til rådskonklusioner støttes Kommissionens respons på evalueringen. Der skitseres initiativer, som skal forbedre evalueringsprocesserne, governance af ERC, bedre gennemsigtighed og simplificering af regler. Der opfordres ligeledes til, at Kommissionen gennemfører en opfølgende evaluering af ERC inden juli 2011 med henblik på at undersøge om ERC's struktur i tilstrækkelig grad er tilpasset ERC's mission eller om en alternativ struktur er nødvendig.

Det forventes, at rådet vedtager rådskonklusioner om evalueringen af ERC's strukturer og mekanismer på sit møde den 1.-2. marts 2010.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 18/25

2. Baggrund

Det Europæiske Forskningsråd (ERC) blev oprettet under det 7. rammeprogram for Forskning (FP7) i det specifikke program "IDEAS" for at fremme banebrydende grundforskning.

I programmet er det indbygget, at der skal foretages en uafhængig evaluering af ERC's struktur og mekanismer i forbindelse med midtvejsevalueringen af FP7.

Et uafhængigt panel blev nedsat i december 2008 med det formål at forestå denne evaluering. Panelet startede sit arbejde i februar 2009.

Nøgleelementerne i evalueringen var at:

- Analysere ERC's struktur og mekanismer i forhold til kriterierne videnskabelig excellence, uafhængighed, effektivitet og gennemsigtighed,
- Vurdere processen og kriterierne for udvælgelsen af medlemmer af det Videnskabelige Råd,
- Vurdere fordele og ulemper ved en struktur baseret på et Executive Agency eller en struktur baseret på Artikel 171 i EU Traktaten.

Panelet afsluttede sit arbejde i juli 2009. Evalueringspanelets overordnede konklusion er, at ERC er en succes som et paneuropæisk forskningsfinansierende organ, Samtidig understreges behovet for justeringer i ERC's struktur for at skabe et bæredygtigt forskningsfinansierende organ.

Kommissionen offentliggjorde den 22. oktober 2009 sin respons til evalueringspanelets rapport, som imødekom de fleste anbefalinger i rapporten.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Udkastet til rådskonklusioner støtter Kommissionens respons på evalueringen. Herunder skitseres initiativer, som skal imødekomme rapportens anbefalinger. Initiativerne dækker:

- a) Evalueringsprocesserne, hvor udvælgelse af evaluatore og paneldeltagere skal udføres af en underkomité af det videnskabelige råd.
- b) Integrering af de videnskabelige og administrative funktioner ved at slå direktørstillingen sammen med generalsekretærstillingen i ERC.
- c) Forbedret vejledning om interessekonflikter ved at nedsætte en underkomité af det videnskabelige råd med den opgave at rådgive om interessekonflikter, bedrageri og etiske spørgsmål.
- d) Bedre gennemsigtighed i det videnskabelige råds arbejde gennem at publicere referater fra møder i dette råd samt danne en uafhængig komité, som kan identificere navne på kandidater, som kan indtræde i ERC's videnskabelige råd efterhånden som dens medlemmer skal udskiftes.
- e) Simplificering af regler og tilpasning af dem så de passer til ERC's mission.
- f) Forbedret ekstern kommunikation med henblik på at promovere ERC.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 19/25

Endelig opfordres der til, at Kommissionen inden juli 2011 gennemfører en opfølgende uafhængig evaluering af ERC med henblik på at undersøge om ERC's struktur i tilstrækkelig grad er tilpasset ERC's mission eller om en alternativ struktur er nødvendig. Eventuelle ændringsforslag ville herefter blive implementeres ved opstarten af det 8. rammeprogram.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Udkastet til Rådskonklusioner har ikke konsekvenser for gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller sikkerhedsniveauet

Udkastet til Rådskonklusioner har i sig selv ingen væsentlige konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning. Der fremkom ikke bemærkninger til forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark lægger vægt på, at der skabes de rigtige rammebetingelser til at sikre et stærkt og uafhængigt ERC. Danmark støtter således Evalueringsrapportens anbefalinger og Kommissionens respons og kan således bakke op om udkastet til rådskonklusioner.

11. Forhandlingsituationen

Det forventes, at Rådet vedtager rådskonklusioner på sit møde den 1.-2. marts 2010.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 9: Europæiske forskeres mobilitet og karriere

- KOM-dokument foreligger ikke
- Vedtagelse af rådskonklusioner

1. Resumé

Det spanske formandskab har fremlagt udkast til rådskonklusioner omhandlende velkendte forhold, som har indvirkning på forskeres mobilitet og karriere. Formandskabet finder, at der er behov for fremdrift i løsningen af de aktuelle udfordringer.

Følgende hovedområder fremhæves, hvor der er behov for handling:

- *Bedre information til mobile forskere om deres socialsikringsrettigheder*
- *Forskernes behov for tilstrækkelig dækning, hvad angår social sikring*
- *Supplerende pensionsrettigheders bevægelighed i forhold til mobile forskere*
- *Anvendelse af de fælles principper for flexicurity i forhold til forskerkarriere, som gerne forudsætter mobilitet*
- *Vigtigheden af dagsordenen om ”nye kompetencer til nye jobs”, og vigtigheden af forskere i den henseende.*

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Side 21/25

Det spanske formandskab agter at lade en delegation af forskningsministre præsentere indholdet af rådskonklusionerne på mødet i Rådet for beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerpolitik (EPSCO) den 8.-9. marts 2010 med henblik på at drøfte disse anliggender med de ansvarlige ministre for arbejdsmarkeds-, beskæftigelses- og socialpolitik.

Det forventes, at der vedtages rådskonklusioner om europæiske forskeres mobilitet og karriere på Rådsmødet den 2. marts 2010.

2. Baggrund

Behovet for tilstrækkelige menneskelige ressourcer til forskning og udvikling blev allerede identificeret som en central udfordring ved lanceringen af Lissabonstrategien i 2000 og er siden løbende blevet bekræftet. Med grønbogen ”Nye perspektiver på det europæiske forskningsrum” fra 2007 blev der blandt andet sat yderligere fokus på forskeres karrieremuligheder og mobilitet, og i den efterfølgende opfølgning, blev der lagt vægt på, at forskere i EU skulle have mulighed for at få den rette uddannelse og spændende karrierer, og at hindringerne for deres mobilitet skulle fjernes.

Netop mobilitet er blevet understreget som et vigtigt middel til at finde en bedre balance mellem udbud og efterspørgsel efter forskere. Desuden er mobilitet et af de mest effektive midler til vidensspredning og -deling og dermed til realiseringen af den såkaldte ”femte frihed” – den fri bevægelighed for viden. Samtidig er den i stigende grad et krav for udvikling af forskeres kvalifikationer og karrierer i forskningsverdenen.

Europas udfordring består dog i, at mange europæiske forskeres muligheder fortsat er begrænset af institutionelle og nationale grænser, uhensigtsmæssige arbejdsvilkår og snævre karriereudsigter. Det er derfor løbende blevet understreget, at der er behov for at gøre en særlig indsats for at fjerne økonomiske, administra-

tive og praktiske barrierer for mobilitet – herunder spørgsmålet om social sikring og supplerende pensionsrettigheder, forbedre arbejdsforhold for forskere, forene arbejds- og familieliv samt håndtere køns- og aldersspørgsmål. Desuden er det vigtigt fortsat at forbedre forskeres uddannelse og videreuddannelse, idet forskeres kvalifikationer skal kunne gavne deres karriereforløb.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Det spanske formandskab har fremlagt udkast til rådskonklusioner omhandlende velkendte forhold, som har indvirkning på forskeres mobilitet og karriere. Disse forhold har løbende været på den forskningspolitiske dagsorden. Imidlertid gør flere af udfordringerne sig stadig gældende. Således finder formandskabet, at der er behov for fremdrift i løsningen af udfordringerne, men anerkender samtidig det arbejde, som allerede er sat i gang under rammerne af det europæiske partnerskab for forskere mellem medlemslandene og Kommissionen.

Idet særligt aspekterne vedrørende social sikring og supplerende pensionsrettigheder samt arbejdsforhold er af en tværgående karakter, lægger formandskabets udkast til rådskonklusioner op til, at indsatsen bør koordineres på tværs af relevante nationale myndigheder og mellem medlemslandene og Kommissionen. Konkret agter det spanske formandskab at lade en delegation af forskningsministre præsentere indholdet af rådskonklusionerne på mødet i Rådet for beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerpolitik (EPSCO) den 8.-9. marts 2010 med henblik på at drøfte disse anliggender med de ansvarlige ministre for arbejdsmarkeds-, beskæftigelses- og socialpolitik. Desuden anbefales det, at anbefalingerne i rådskonklusionerne inddrages i forhold til den kommende EU 2020 strategi.

Udkastet til rådskonklusioner fremhæver følgende hovedområder, hvor der er behov for handling:

Information til individuelle mobile forskere om socialsikringsrettigheder

Inviterer medlemslandene og Kommissionen til at udbygge den eksisterende informationservice, således at individuelle forskere ved transnational mobilitet kan få lettilgængelig og præcis information om deres rettigheder på socialsikringsområdet. Endvidere inviteres Kommissionen til at komme med forslag til forbedring af eksisterende servicefunktioner, hvor det vurderes nødvendigt. Samtidig inviteres medlemslandene til at styrke deres nationale servicefunktioner via koordinati- on mellem relevante nationale myndigheder.

Forskernes behov for social sikring

Inviterer Kommissionen til at identificere mangler, der eventuelt måtte være på nationalt og europæisk plan i forhold til social sikring, som hindrer mobilitet eller har en negativ indvirkning på forskeres ansættelse, arbejdsforhold og karriere. Kommissionen inviteres endvidere til at undersøge de mest relevante foranstalt-

ninger på europæisk plan og analysere behov og mulighed for lovgivende foranstaltninger med henblik på at sikre tilstrækkelig social sikring til alle forskere. Samtidig inviteres medlemslandene til at sikre tilstrækkelig social sikring til alle lønnede forskere, herunder ph.d.-studerende.

Supplerende pensionsrettigheder for forskere

Hilser Kommissionens intentioner om at lancere en grønbog om udviklingen af en europæisk ramme for pensionsspørgsmålet og det igangværende arbejde med supplerende pensioners bevægelighed velkommen, herunder hvad der eventuelt måtte følge af opfølgende politiske overvejelser. I den forbindelse inviteres Kommissionen til at undersøge behovet for et nyt direktivforslag om supplerende pensioners bevægelighed, hvor de særlige problemer for og behov hos højt kvalificerede, mobile arbejdstagere, herunder forskere, tages med i betragtning.

Anvende de fælles principper for flexicurity i forhold til forskerkarriere

Inviterer medlemslandene til at kombinere det indbyggede behov om mobilitet i en forskerkarriere med tilstrækkelig social sikring og derved anvende de fælles principper for flexicurity i de politikker, som understøtter flere og bedre jobs for forskere. Kommissionen inviteres til at indtænke højt kvalificerede arbejdstagere som forskere i den europæiske strategi for beskæftigelse, som understøtter den kommende EU-2020 strategi.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 23/25

Bidrag til dagsordenen om "nye kompetencer til nye jobs"

Det hilses velkomment, at Kommissionen har fokus på, at særligt uddannelses-, immigrations- og beskæftigelsespolitik bør fokusere på at opgradere og tilpasse kompetencer med henblik på at udvikle en arbejdsstyrke, som er højt uddannet og kan respondere på de samfundsmæssige og økonomiske behov. I den forbindelse anerkendes behovet for at betone og udvikle de vidensintensive arbejdstageres rolle i den fremtidige europæiske arbejdsstyrke, ligesom det understreges, at professionerne relateret til forskning og innovation vil bidrage betydeligt i forhold til den kommende EU-2020 strategi.

Desuden inviteres Udvalget for Social Beskyttelse samt Beskæftigelsesudvalget til at kommentere på de relevante dele af rådskonklusionerne til Rådet inden medio 2010. Samtidig inviteres den Administrative Kommission for Vandrende Arbejdstageres Social Sikring til at undersøge yderligere måder, hvorpå barrierer i relation til social sikring for forskere kan håndteres. Derudover inviteres medlemslandene og Kommissionen til at reflektere over muligheden for lovgivende, retningsgivende eller administrative instrumenter på nationalt og europæisk niveau, som kan hjælpe til med enten at fjerne barriere for eller fostre forskeres mobilitet.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller sikkerhedsniveauet

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

9. Høring

Sagen har været behandlet i EF-specialudvalget for forskning.

AC fremkom med følgende bemærkning: ”AC vil gerne henlede opmærksomheden på, at der ud over de nævnte temaer vedr. mobilitet også er behov for at sætte fokus på mulighederne for konkrete ordninger med forskningssemestre eller forskningsår, hvor en forsker får mulighed for et kortere oplæg ved en udenlandsk institution og så har sin faste ansættelse i hjemlandet and vende tilbage til. Sådanne ordninger vil give en større tilskyndelse for forskerne til at være mobile, fordi de reducerer den store usikkerhed og økonomiske risiko, der er ved at påtage sig en tidbegrænset ansættelse i udlandet. Samtidig vil sådanne ordninger kunne føre til en større grad af umiddelbar mobilitet, som også vil understøtte den længerevarende mobilitet.

Derudover er der i forbindelse med drøftelserne om at fremme mobiliteten også behov for at sætte fokus på behovet for generelle internationale bestemmelser om gensidig anerkendelse af professionelle kompetencer tilsvarende de konventioner om gensidig anerkendelse, som findes på uddannelsesområdet. Det vil styrke forskernes incitament til at være mobile, hvis der er større garanti for at få anerkendt de forskningsmæssige kompetencer i de øvrige europæiske lande.

Endelig er det vigtigt at tage i betragtning, at øget forskermobilitet ikke fører til, at de nyere medlemslande i EU eller tredjelande bliver drænet for deres videnskabelige kapacitet, fordi de ældre medlemslande i EU kan tilbyde bedre vilkår. Derfor må der arbejdes med incitamenter til, at den øgede indsigt og viden, som forskeren opnår ved øget mobilitet, også bringes tilbage til forskerens hjemland”.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan støtte det foreliggende udkast til rådskonklusioner, idet regeringen finder, at initiativer, der har til hensigt at nedbryde barrierer i forhold til forskeres uhindrede mobilitet samt har fokus på at sikre optimale arbejdsforhold og synlige karriereudsigter for forskere, bør understøttes.

Desuden noteres det, at rådskonklusionerne ikke forpligter på områder som social sikring og supplerende pensionsrettigheder, som er national kompetence. Danske regler på området om social sikring og supplerende pensionsrettigheder er universelle. Regeringen har derfor som udgangspunkt den principielle holdning, at der ikke bør fastsættes særlige regler for særskilte faggrupper, hvad angår social sikring og supplerende pensionsrettigheder.

10. Generelle forventninger til andre landes holdning

Forhandlingerne har indtil nu vist, at der er en nogenlunde anerkendelse af, at de tre generelle problemer (dårlig information, manglende social sikring og supplerende pensionsrettigheder for mobile forskere) er de rette. Men det har ligeledes været tydeligt, at der generelt set ikke er opbakning til formuleringer, der kunne give indtryk af et behov for fælles lovgivning på området. I den henseende har følgende centrale områder været genstand for drøftelse: (1) nødvendigheden af særlige regler for forskere, (2) fokus på koordinering snarere end harmonisering

og (3) nationale handlingsplaner indenfor rammerne af det europæiske partnerskab for forskere skal have en mere fremtrædende placering. Det er samtidig vurderingen, at det foreliggende udkast kan blive revideret yderligere, hvorfor der vil blive tale om vedtagelse af relativt vage og uforpligtende rådskonklusioner.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Spørgsmål om forskermobilitet og forskerkarriere har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering og senest forud for rådsmødet (konkurrenceevne) den 1.-2. december 2008.